

Założenia do sporządzenia projektu planu zadań ochronnych dla specjalnego obszaru ochrony siedlisk Natura 2000 Ostoja Olsztyńsko-Mirowska PLH240015

Specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000 Ostoja Olsztyńsko-Mirowska PLH240015 o powierzchni 2210,878 ha został wyznaczony w związku z wypełnieniem zobowiązań Polski wynikających z Dyrektywy Rady 92/43/EWG z 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory. Ostoja Olsztyńsko-Mirowska została zatwierdzona przez Komisję Europejską, jako obszar mający znaczenie dla Wspólnoty (Decyzja Komisji Europejskiej z 12.12.2008r. nr 2009/93/WE).

Ostoja Olsztyńsko-Mirowska położona jest na Wyżynie Częstochowskiej w sąsiedztwie Częstochowy. Największą wartość przyrodniczą obszaru przedstawiają wzgórza wapienne oraz liczne jaskinie. Wzniesienia porośnięte lasami bukowymi objęte zostały ochroną rezerwatową. Pozostałe wzniesienia od kilku wieków wykorzystywane były pod kątem gospodarki pasterskiej. Dzięki czemu wytworzyły się tu murawy kserotermiczne, w tym naskalne, z rzadkimi gatunkami roślin, m.in. skalnicą gronkową, kostrzewą bladą i pszonakiem panońskim. Jednym z głównych przedmiotów ochrony jest przytulia krakowska – endemit flory polskiej. Jaskinie stanowią miejsce zimowania dla wielu gatunków nietoperzy, np. podkowiec mały, nocek duży i nocek orzęsiony. W rezerwacie „Sokole Góry” Jaskinia Studnisko jest miejscem rozrodu nocka dużego, którego liczebność po okresie porodowym wynosi nawet 750 osobników. Jest to jedna z największych koloni rozrodczych tego gatunku w Polsce i jedyna kolonia w warunkach naturalnych na północ od Karpat.

Ze względu na duże walory krajobrazowe terenu, nagromadzenie jaskiń i ostańców skalnych, obszar ten stanowi popularne miejsce wypoczynku dla turystów pieszych, a także dla turystyki kwalifikowanej: rowerowej, speleologii i wspinaczki skałkowej. Wyznaczono tu wiele szlaków turystycznych: pieszych i rowerowych, a także ścieżki tematyczne.

Specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000 Ostoja Olsztyńsko-Mirowska PLH240015 został wyznaczony dla następujących przedmiotów ochrony:

- wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi, (kod: 2330),
- ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe (*Koelerion glaucae*), (kod: 6120),
- murawy kserotermiczne (*Festuco-Brometea* i ciepłolubne murawy z *Asplenion septentrionalis-Festucion pallentis*), (kod: 6210),
- niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*), (kod: 6510),
- podgórskie i wyżynne rumowiska wapienne ze zbiorowiskami ze *Stipion calamagrostis*, (kod: 8160),
- wapienne ściany skalne ze zbiorowiskami *Potentilletalia caulescentis*, (kod: 8210),
- jaskinie nieudostępnione do zwiedzania, (kod: 8310),
- kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagenion*), (kod: 9110),
- żyzne buczyny (*Dentario glandulosae-Fagenion*, *Galio odorati-Fagenion*), (kod: 9130),
- ciepłolubne buczyny storczykowe (*Cephalanthero-Fagenion*), (kod: 9150),
- grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*), (kod: 9170),

- ciepłolubne dąbrowy (*Quercetalia pubescenti-petraeae*), (kod: 91I0),
- wyżynny jodłowy bór mieszany (*Abietetum polonicum*), (kod: 91P0),
- modraszek telejus (*Maculinea teleius*), (kod:1059),
- mopek (*Barbastella Barbastellus*), (kod: 1308),
- nocek Bechsteina (*Myotis bechsteinii*), (kod: 1323),
- nocek duży (*Myotis myotis*), (kod: 1324),
- nocek łydkowłosa (*Myotis dasycneme*), (kod: 1318),
- nocek orzęsiony (*Myotis emarginatus*), (kod: 1321),
- podkowiec mały (*Rhinolophus hipposideros*), (kod: 1303),
- przytulia krakowska (*Galium cracoviense*), (kod: 2189),

Lista przedmiotów ochrony ww. obszaru Natura 2000 może jednak ulec weryfikacji w toku prac nad planem zadań ochronnych.

Przedmiotowy obszar Natura 2000 znajduje się w całości w granicach Parku Krajobrazowego „Orlich Gniazd”. Park posiada plan ochrony, jednak nie zawiera on zakresu, o którym mowa w art. 28 ust. 10 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody. W obrębie ostoi wyznaczono rezerwaty przyrody: „Zielona Góra” i „Sokole Góry”. Rezerwaty te nie posiadają planów ochrony. Ponadto obszar Natura 2000 Ostoja Olsztyńsko-Mirowska pokrywa się z terenem zarządzanym przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe Nadleśnictwo Złoty Potok, dla którego projekt plan urządzenia lasu nie zawiera zakresu, o którym mowa w art. 28 ust. 10 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody. Mając na uwadze powyższe, w odniesieniu do obszaru Natura 2000 Ostoja Olsztyńsko-Mirowska nie może mieć zatem zastosowania przepis art. 28 ust. 11 ustawy o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013r. poz. 627 z późn. zm.), tj. możliwość odstąpienia od sporządzenia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 lub jego części.

Zgodnie z art. 28 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody dla obszarów Natura 2000 obowiązkowo sporządza się plan zadań ochronnych ustanawiany w drodze zarządzenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska na okres 10 lat.

Zarządzenie w sprawie planu zadań ochronnych winno być wydane w ciągu 6 lat od dnia zatwierdzenia obszaru przez Komisję Europejską, jako mającego znaczenie dla Wspólnoty.

Plan zadań ochronnych jest narzędziem zarządzania zasobami przyrody, dla których wyznaczono obszar Natura 2000. Podstawowym celem opracowania planu zadań ochronnych jest jak najszybsze rozpoczęcie działań niezbędnych dla skutecznej ochrony, czyli zapewnienie, że siedliska przyrodnicze i gatunki, dla ochrony których wyznaczono obszar, nie zostaną utracone. Plan ma określić aktualny stan przedmiotów ochrony, zagrożenia dla utrzymania lub osiągnięcia ich właściwego stanu przez co należy rozumieć zapewnienie ciągłości istnienia gatunków i siedlisk przyrodniczych na danym terenie oraz niezbędne działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie, a także terenu i terminu ich wdrażania.

W świetle przepisów ustawy o ochronie przyrody, regionalny dyrektor ochrony środowiska ustanawiając plan zadań ochronnych, zobowiązany jest kierować się, przede wszystkim koniecznością utrzymania i przywracania do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000.

W związku z tym, przyjmuje się następujące założenia do sporządzenia planu zadań ochronnych dla specjalnego obszaru ochrony siedlisk Natura 2000 Ostoja Olsztyńsko-Mirowska.

1. Założenia podstawowe:
 - 1) określenie zadań ochronnych na okres 10 lat (zgodnie z art. 28 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody dla obszarów Natura 2000);
 - 2) zapewnienie, że siedliska przyrodnicze i gatunki, dla ochrony których wyznaczono obszar, nie zostaną utracone;
 - 3) zapewnienie ciągłości istnienia gatunków i siedlisk przyrodniczych na danym terenie oraz identyfikacja niezbędnych działań ochronnych ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie, a także terenu i terminu ich wdrażania;
 - 4) ustalenie działań ochronnych o charakterze „celowościowym”, tj. skoncentrowanych na osiągnięciu określonych efektów.
2. Założenia szczegółowe:
 - 1) ustalenie kierunku ochrony na podstawie weryfikacji aktualnego stanu chronionych gatunków i siedlisk przyrodniczych oraz tendencji zachodzących zmian (utrzymanie, zmniejszanie lub wzrost zajmowanej powierzchni, bądź stanowisk występowania). Dążenie do zapewnienia stanu środowiska, umożliwiającego utrzymanie gatunków i siedlisk przyrodniczych;
 - 2) ustalenie metod przeciwdziałania i ograniczenia następujących zidentyfikowanych zagrożeń dla utrzymania właściwego stanu ochrony gatunków i siedlisk przyrodniczych, będących przedmiotami ochrony w ww. obszarze Natura 2000:
 - zarzucanie pasterstwa, brak wypasu i koszenia,
 - zabudowa rozproszona,
 - niekontrolowany ruch turystyczny pieszy oraz kwalifikowany (rowerowy, wspinaczkowy, odwiedzanie jaskiń),
 - jazda po niewyznaczonych trasach pojazdami motorowymi i niemotorowymi,
 - wandalizm i zaśmiecanie terenu,
 - ograniczenie różnorodności flory i fauny związane z usuwaniem wiekowych drzewostanów, martwych i umierających drzew,
 - pozyskiwanie roślin i płoszenie zwierząt;
 - 3) określenie ewentualnych innych zagrożeń dla stanu zachowania gatunków i chronionych siedlisk przyrodniczych oraz sposobów przeciwdziałania ich skutkom;
 - 4) ustalenie działań w zakresie monitoringu;
 - 5) określenie wskazań do dokumentów planistycznych;
 - 6) określenie przesłanek sporządzania planu ochrony;
 - 7) stworzenie ewentualnego projektu weryfikacji Standardowego Formularza Danych obszaru i jego granic.

Uwzględniając przedmioty ochrony, a także zasób danych zgromadzonych przez Regionalną Dyрекcyję Ochrony Środowiska w Katowicach stwierdzono, że dla wypracowania prawidłowej strategii ochrony gatunków i siedlisk przyrodniczych w procesie formułowania zapisów planu, konieczne będzie wykonanie ekspertyz w ww. zakresie.

Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Katowicach zapewni możliwość aktywnego udziału wszystkich zainteresowanych w trakcie całego procesu wypracowywania

ustaleń planu zadań ochronnych – do prac nad planem zostaną zaproszeni przedstawiciele samorządów, Administracji Lasów Państwowych, Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego, rolników, środowiska turystycznego, wspinaczkowego i grotolazów, a także naukowcy i przedstawiciele organizacji pozarządowych zajmujących się ochroną przyrody.

Zapisy planu zadań ochronnych będą wypracowane w wyniku kompromisu wszystkich zainteresowanych stron. Zasady ochrony obszaru będące wynikiem współpracy pozwolą zminimalizować potencjalne konflikty pomiędzy ochroną przyrody, a potrzebami rozwoju gospodarczego.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Katowicach będzie zamieszczał informacje o stopniu zaawansowania prac nad projektem planu zadań ochronnych oraz na bieżąco je uaktualniał na stronie internetowej <http://katowice.rdos.gov.pl> oraz szczegółowo określi sposób komunikowania się z zainteresowanymi osobami i podmiotami.